

på arbejdsmarkedet i Danmark, når jeg ser på de lavtlønnede grupper, især når jeg ser på de ikkefaglærte grupper, når jeg ser på Kvindeligt Arbejderforbunds medlemmer, når jeg ser på de mange, mange kvinder i den offentlige og i den private sektor, på arbejdsmarkedet, HK's Forbund af Offentligt Ansatte og andre, dem, der bærer, fra rengøringsområdet til hjemmehjælperen til sygeplejersken, til sygeplejen, så tænker jeg ligestilling.

Dér starter den næste fase af det moderne ligestillingsarbejde. Dér ser jeg en væsentlig opgave for regeringen, politikerne, Folketinget, erhvervslivet, kommunerne, arbejdsmarkedets parter, tillidsmanden og -kvinden på arbejdspladsen overalt.

For det er jo ikke alene et spørgsmål om ligelig repræsentation i ATP's bestyrelse – jo, det er det for de kvindelige jurister og direktioner, det er jeg godt klar over, men for Kvindeligt Arbejderforbunds medlemmer er det altså vigtigere, hvordan det nu er derude på arbejdspladsen, hvor der ikke kommer så mange herindefra. Det var ikke nogen kritik, men det er vel et arbejdsdelingsspørgsmål.

Det er også en synlig livskvalitet for alle grupper på det danske arbejdsmarked, jeg går efter, og det er frem for alt en uddannelsesmæssig og en ligestillingsmæssig gensidig respekt og et værdiniveau, der skal indbygges som en del af arbejdsmarkedet. Lige løn, lige arbejde, lige værd, lige værdighed og lige adgang til uddannelse.

De, der ikke har så megen uddannelse, har heller ikke så meget i løn, og det er desværre tilfældet for det største antal kvinder, når de har job. Derfor er ligestillingskampen også en uddannelseskamp og også en værdighedskamp på det danske arbejdsmarked.

Jeg ved godt, at det ikke er en tilstrækkelig kamp, for vi ved også, at for de gruppers vedkommende, der er højtuddannet og har en høj løn, finder vi i virkeligheden de største lønforskelle mellem mænd og kvinder. Så det er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig betingelse for ligestillingsarbejdet, at vi offensivt igen lægger vægt på uddannelsesarbejdet.

Til den øvrige del af arbejdsmarkedet ville jeg så i øvrigt fortsat mene, at vi også klart og tydeligt skal sige, at det ikke er acceptabelt, at der fortsat er et løngab mellem kvinders og mænds løn til mænds fordel. Jeg taler ikke om, at der ikke kan være forskel i løn, naturligvis kan der være det som følge af udførelsen af et

arbejde, der forudsætter forskellige kvalifikationer, men jeg taler om samme arbejde eller arbejde, der tillægges samme værdi.

Efter vores lov om ligeløn skal der ydes lige løn for samme arbejde eller for arbejde, der tillægges samme værdi, og den lov bør overholdes. Det er et problem, der skal på dagsordenen, og det må selvsagt løses i et samarbejde med arbejdsmarkedets parter i overenskomsterne, i aftalerne, især på lokalt niveau.

Det samme gælder for pensionsforhold, hvor kvinder får lavere pensioner end mænd, bl.a. på grund af lavere løn, manglende pensionsindbetalinger under barsel, osv.

Det tredje emne drejer sig om en sammenhængende familie- og arbejdslivspolitik, at vi efterhånden begynder at bevæge os ud af det arbejdsmarked, vi har kendt i de sidste par hundrede år, begynder at forstå, at vi ikke længere bør tilrettelægge arbejdsmarkedet sådan, at det er familiernes opgave at indrette sig efter firkantede ugefaser med x antal timers arbejde om ugen, uanset hvilken uge om året vi taler om. Men vi taler om et nyt arbejdsmarked, der er opdelt i livsfaser indrettende sig efter, hvad ungdommens, de unge kvinders og mænds behov er, så indrette sig efter, hvad familiens behov er i de år, børnene bliver født og vokser op, og så igen indretter sig efter den fase i ens arbejdsliv, hvor børnene er blevet lidt større, og hvor man omvendt har mod på at gå på arbejdsmarkedet igen, vel at mærke uden at miste sine karrieremuligheder og sit advancementsambitionsniveau.

Der er meget at gøre her. Når jeg af og til har brugt udtrykket: kan vi ikke gøre det lidt bedre, og har fået kritik for det, har jeg ofte benyttet lejligheden til at understrege: Lige et øjeblik, hvem er »vi« egentlig? Vi er ikke alene regeringen, vi er alle dem, der har et ansvar i hele samfundet for, at ligestillingsarbejdet skal lykkes.

Når vi derfor spørger, om vi ikke kan gøre det lidt bedre, så er svaret: Jo, hvis alle vi, der har et ansvar for den her udvikling og den sag, gør en særlig indsats, så kan vi gøre det lidt bedre. Men hvis alle andre opfatter »vi« som alene regeringen, så tror jeg ikke, det vil lykkes for os.

Må jeg sige, at jeg derudover gerne ville gøre en ekstra bemærkning om det internationale arbejde. Det er så vigtigt, at vi i vores ligestilling holder den internationale dimension ved lige, tager den alvorligt og fastholder den. Det er så